

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus quintus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

ACTUS QUINTUS.

NUTRIX. PHILOCTETES.

Philoctetes Herculis mortem atque fumus nunciat.

Nutr. Effare casus, juvenis, Herculeos precor,
E Vultuque quonam tulerit Alcides necem.

Phil. Quo nemo vitam. *Nutr.* Lætus adeone ultimos
 Invasit ignes? *Phil.* Esse jam flammæ nihil
 Ostendit ille, qui sub hoc mundo Hercules
 Immane nil reliquit. en domita omnia.

Nutr. Inter vapores quis fuit forti locus?

Phil. Quod unum in orbe vicerat nondum malum,
 Et flamma victa est. hæc quoque accessit feris. 1610
 Inter labores ignis Herculeos abiit.

Nutr. Edissere agedum, flamma quo victa est modo?

Phil. Ut omnis Oeten mœsta corripuit manus,
 Huic fagus umbras perdit, & toto jacet

* NUTRIX. PHILOCTETES.] In Flor. pro personis ponuntur
 NUNTIUS. CHORUS. Et ita per
 totam scenam. Nempe Nuntius ille est
 Philoctetes: in Choro autem vel prima
 videtur fuisse Nutrix. Gronovius.

1609. Quo nemo] Lætoni vultu
 mortem tulit, quam alius quispjam vitam.
 Farnabius.

1611. Qui suboccafus Hercules] Scali-
 ger notat 70 Ille, quod antecedit, de-
 signare ipsum Herculeum: & ideo im-
 portune iterati Hercules, sed scribendum
 Hercules: in Choro autem vel prima
 videtur fuisse Nutrix. Gronovius.
 1609. Quo nemo] Lætoni vultu
 mortem tulit, quam alius quispjam vitam.
 Farnabius.
 1611. Qui suboccafus Hercules] Scali-
 ger notat 70 Ille, quod antecedit, de-
 signare ipsum Herculeum: & ideo im-
 portune iterati Hercules, sed scribendum
 Hercules: in Choro autem vel prima
 videtur fuisse Nutrix. Gronovius.
 1609. Quo nemo] Lætoni vultu
 mortem tulit, quam alius quispjam vitam.
 Farnabius.
 1611. Qui suboccafus Hercules] Scali-
 ger notat 70 Ille, quod antecedit, de-
 signare ipsum Herculeum: & ideo im-
 portune iterati Hercules, sed scribendum
 Hercules: in Choro autem vel prima
 videtur fuisse Nutrix. Gronovius.

Suc-

go: Virtute vini docuit indomita Gron.

1613. Vapores] Ignis. Farnabius.

1614. Quod unum in orbe vicerat]

Misera conditio hominum doctorum
 in corruptis explicandis ingeniosorum.
 Scaliger fingit sibi raram locutionem,
 venire in orbe cum aliquo, pro pugnare:
 & investigat rationem, quasi à duobus
 pugilibus sic dicatur, qui se orbe aut
 lineis circumscripterint, quas transire
 non liceat. Somnium merum. Floren-
 tinus simpliciter, vicerat nondum. Ergo
 in orbe, puta tertarum. Gronovius.
 Quod unum] Ignis, quocum Hercules
 non dimicavit hætenus. vid. sup. v.
 1401. Farnabius.

1618. Manus] Multitudo comitum
 & famulorum Herc. succidere arbores
 ad rogum iussa. Idem.

1619. Fagus umbras] Succisa enim.
 Farnabius.

Fagus, cum sit ut plurimum patulis
 diffusa ramis, multam umbram facit:
 siisque abscessis, umbram perdit. Theoc.
 — σκισσέν δ' ἄσπ' φηγόν. Delr.

1620. Fle-

Succisa
 Altris m
 Nutura
 eum
 rat vast
 traqu
 emit il
 rangite
 ulnu sc
 ommo
 duxit ru
 admisit
 colucre
 uarum
 1620. F
 præter
 ia, quib
 bra ob
 trox A
 nam.
 catus lo
 & ste
 umbra
 1610.
 pium Voc
 1620. Cau
 Flor. Rairu
 alit. Gono
 nadiam prof
 cibus.
 1613. Ch
 eratinget
 caea illa i
 qua vide
 cibus.
 De hac
 1619. γλω
 stium Ly
 olionius i
 2. astro
 egr. de 6
 1624. P
 Farnabius.

Succifa trunco : flecfit hic pinum ferox 1620

Altris minantem, & nube de media vocat ;

Ruitura cautes movit, & silvam trahit

Secum minorem. Chaonis quondam loquax

Stat vasta late quercus, & Phœbum vetat,

Ultraquetotos porrigit ramos nemus. 1625

Gemit illa multo vulnere impresso minax,

Frangitque cuneos. resilit excussus chalybs,

Vulnusque ferrum patitur & truncum fugit.

Commota tandem est. tunc cadens latam sui

Duxit ruinam. protinus radios locus 1630

Admisit omnes. sedibus pulsæ suis

Volucres pererrant nemore succiso diem,

Quærantque lassis garrulæ pinnis nemus.

Sen-

1620. *Flexit hic pinum ferox*] Hæc præteriti arguit Scaliger tanquam obvia, quibus ne Cimmericæ quidem tenebræ obscuriores. Legit autem: *pinus ferox Altris minantem nube de media comam*. Sed leviori manu, opinor, iuvandus locus. Florentinus: *Hic fagus*, & *flexit hic*. Lege igitur: *Hic fagus umbras*: deinde: *flexit hic pinum ferox*. Alius fagum dejecit, alius pinum. *Vocat*, remover, aufert. Gron.

1622. *Cautes movit & silvam trahit*] Flor. *Ruitura cautes movit & silvam tulit*. Gronovius. *Silvam*] *Corruit & mediam prostravit pondere silvam*. Farnabius.

1623. *Chaonis quondam*] In hac sylva erat ingens quercus; non minor Dodonea illa in Chaonio Epiri nemore. de qua vide Med. v. 346. & Oed. 726. Farnabius.

De hac quercu ait Sophocles: — *Ἡ ποσειδάωνος ἰσχυρός*. Sophocli consentiunt Lycophron in Cassandra, Apollonius in Argonauticis, Higinus lib. 2. astronom. & Claudianus in paenetr. de 6. consulat. Honorii. *Delt.*

1624. *Phœbum*] Solis radios arceat. Farnabius.

1625. *Totos*] *Al. totum*. Farnabius.

1627. *Resilit excussus chalybs*,] *El. incussus*. Et sequenti: *patitur frigidum parum*. Quasi fuerit: *ut rigidum parum*. Tum ut Lipsianus: *latam sui duxit ruinam*. non lenta mora. Gron. 1628. *Vulnusque*] Hebetatur nec diffindere valet. Farnabius.

1629. *Tunc cadens*] Ipsæ syllabæ non verba modo denotant, quam ægre & vix tandem collapsa. *Delt.*

1630. *Radios*] *Quod supra v. 1619. dixit fagus umbras perdit*. Farnabius.

1632. *Nemore succiso diem*] *Deltius* notat in Mog. Herb. Ven. esse *domus*, non *diem*: eoque conjicit: *nemore succiso nemus*: & in sequenti versu: *garrulæ pinnis domos*. Gruterus omnes suos, *nemore succiso domus*, idque se recepisse, eraso illo nupero *diem*, ne avorum quidem memoria nato, sed heri. Velle Poëtam, primum nidos avium perisise; deinde tantum nemoris excisum, ut jam lassæ ramum nullum inveniarent, cui de more insiderent. Sed dissimulat difficultatem, quam necesse est oboriri cuivis diligentius inspicienti hanc lectionem. Quænam enim illic tam frequentes domus, quas pererrarent

Jamque omnis arbor sonuit, & sacrae quoque
 Senlere quercus horridam ferro manum, 1635
 Nullique priscum profuit ligno nemus.
 Aggeritur omnis silva, & alternæ trabes
 In atra tollunt Herculi angustum rogam.
 Rapit alta flammæ pinus, & robur tenax,
 Et brevior ilex silva. contexit pyram 1640
 Populea silva. frondis Herculeæ nemus.
 At ille, ut ingens nemore sub Nasamonio
 Æger reclini pectore immugit leo,

Fer-

illa aves? & quomodo silvestres volucres tam mansuetæ, ut pulse sedibus arborum statim se committerent dominibus: *Diem non est ita nuperum, atq; ille velit. Sed & elegans est propriumque auctoris pro ætæ: ut in Phœnissis atranucle subtrensens diem Stymphalis: & in Hercule Furente: pennis condere obductis diem.* At in altero versu, adferentim quum toties in paucis versibus finem faciat *ro nemus*, adferentior profus Delrio scripsisse Poëtam: *Quærunque lasis garrula pennis domos.* hoc est, desiderant suos nidos. Inde vel teneraria vel errans librarii manus in præcedentem versum transtulit, & hunc supplevit adjecto *ro nemus.* Gronovius.

1634. *Sacra*] Incædunt & Iovi consecrata. Farnabius.

1636. *Profuit ligno nemus*] Florent. *profuit loco nemus.* Forte: *Nullique priscum profuit ludo deus.* cui scilicet olim dicatus erat. Gronovius.

1637. *Alternæ*] Alternatim positæ. Farnabius.

1638. *In atra tollunt*] Altitudinem pyrae describit. quia veteres, quo quis ditior opibus, dignitate celsior, virtutibus præstantior, hoc illi pyram celsiorem erigebant. Virg. 4. *Æneid.* de pyra Dididis: — *sic fata gradus evaserat altos.* ubi Servius: *rogi pro qualitate fortunarum sebant.* & lib. 6. de rogo Miseni: — *aramque sepulcri Conge-*

re arboribus, caeloque educere certant. ubi Donatus hoc factum ait: *ut robur & meritum viri sic apparet.* eaque causa est cur de Patroclo Homerus: *Πολύτρον ἢ πύλων ἐν γὰρ τόπῳ δοῦν ἐστὶν ἔργα.* *Fecerunt autem pyram centum pedum utrinque.* Dionys. Halic. lib. 11. Antiqui Rom. scribit milites Siciñium virum fortissimum sepelisse, & honestissime extulisse, rogamque maximum aggestisse: aliaque pro viribus implese, quæ, in supremum honorem, strenuis vitis lex fieri jubet. *Delr. Herculi angustum rogam.* Pro magnitudine scilicet heroici corporis. Omnino vera explicatio, que bono viro nimis arcta videtur. Nugæ de pyramidalis forma. Flor. quoque: *Herculi anguste rogam.* Martialis 11, 51. *Anguste Titius tamen lavatur.* Gronovius.

1639. *Tenax*] Solidum. Farnabius.

1640. *Silva. contexit pyram Populea*] Flor. *silva se complet rogo Populea silva.* Videndum an faciat huc illud Cæsaris lib. 3. *Civil. altera navis ex veterana legione minus ducentis se compleverat.* An legendum: *se confert rogo.* Gronovius.

1641. *Populea*] Herc. Fu. v. 892. F.

1642. *Nasamonio*] Libyco. Nasamones autem Libyæ pop. ex naufragiis & tupto ad Syrtis viventes. *Idem.*

1643. *Admugit leo*] Flor. *immugit.* Statius lib. 11. *facit immugitque crucentis vulneribus.* Gronovius.

1645. *Vul-*

Fertur.
 Vultus
 Ut pres
 Lustra v
 Arcum
 Peante
 Has hyc
 Et quid
 Virtute
 Mites
 Anferro
 Et cert
 Nec fal
 Librare
 ngam
 omiffa
 accom
 ic no

1645. F.
 en, erant
 1647. L
 a his ocu
 fregit imp
 Sequenti
 Idem. Fr
 1648.
 1650.
 1651. Idem
 1651. Idem
 e credic
 ora. Ege
 niro vict
 non requ
 in juven
 imnar Fl
 et seque
 Virtute
 fortuna
 malum.
 Fu. v. 98
 1655.

1635 Fertur. quis illum credat ad flammam rapi?
 Vultus petentis astra, non igneis, erant. 1645
 Ut pressit Oeten, ac suis oculis rogam
 Lustravit omnem, fregit impositus trabes,
 Arcumque poscit: Accipe hæc, inquit, fate
 1640 Pœante, dona; munus Alcidae cape.
 Has hydra sensit: his jacent Stymphalides, 1650
 Et quidquid aliud eminus vici malum.
 Virtute felix juvenis, has nunquam irritas
 Mittes in hostem. sive de media voles
 Auferre volucres nube, descendent aves,
 Et certa prædæ tela de cœlo fluent. 1655
 Nec fallet unquam dexteram hic arcus tuam:
 Librare telum didicit, & certam dare
 Fugam sagittis. ipsa non fallunt iter
 Emissa nervo tela. tu tantum, precor,
 Accommoda ignes. & facem extremam mihi. 1660
 Hic nodus, inquit, nulla quem capiet manus,
 Mecum

1645. Vultus petentes astra, non ignes, erant] Flor. erat. Gronovius.
 1647. Lustravit, omnes fregit] Fl. ac suis oculis rogam Lustravit omnem, fregit impositus trabes. Arcus poscit. Sequenti: dona, & munus Alcidae cape. Idem. Fregit] Pondere suo. Farnab.
 1648. Sate] Philoſtera. Idem.
 1650. Stymphalides] Herc. Fu. v. 243. Idem.
 1651. Victure felix: has enim] Facile crediderim Pall. omnes servare pejora. Ego autem multo minus hic requiro victuræ à vinco, quam Gruterus non requirit Lipsianum: Virtute felix juvenis, has nunquam. Quod consumat Florentinus, nisi quod Viltrice: & sequenti, in hostem. Dicit autem Virtute felicem Stoicorum more, qui fortuna non fuit felix vel ob Lemnium malum. Gronovius. Nunquam] Herc. Fu. v. 989. Farnabius.
 1655. Prædam tela de cælo ferent]

Flor. præda & fluent. Lege: Et certa præda tela de cælo fluent. Certa præda, est, tenentia prædam. Gronovius.
 1660. Facem] Funebrem, qua rogas accendebatur. id est incende mihi rogam, quod defuncto necessitudine devincti præstabant officium, sed averſa facie. Farnabius.
 1661. Hic nodus,] Clava. Appoll. $\sigma\tau\epsilon\alpha\sigma\theta\eta\ \delta\epsilon\chi\epsilon\eta\ \delta\ \zeta\omega\eta\ \epsilon\lambda\alpha\lambda\iota\sigma\eta\varsigma$. Farn.
 Seneca repugnat Pisander; qui clavam Herculis æream fuisse refert; at Seneca ligneam. Nodum enim hic, clavam interpretor nodosam: unde dictum, nodosæ robora clavæ. Scio quæ de nodo Herculeo prodita sunt à Plinio lib. 26. cap. 6. Macrobio lib. 1. Saturnal. cap. 19. & Felto, in voce, cingulum: sed hunc locum ad ea accommodare, hominis foret aliud agentis. Delr. Nulla quem capiet manus] Flor. cepit. Statim Fl. ut tres Gruteri: per ignes. Gronovius.

Mecum per ignem flagret, hoc telum Herculem
 Tantum sequatur. hoc quoque acciperes, ait,
 Si ferre posses. adjuvet domini rogam.
 Tum rigida secum spolia Nemeæ mali 1665
 Arsura poscit. latuit in spolio rogam.
 Ingemuit omnis turba, nec lacrimas dolor
 Cuiquam remisit. mater in luctum furens
 Diduxit avidum pectus, atque utero tenus
 Exerta vastos ubera in planctus ferit: 1670
 Superosque & ipsum vocibus pulsans Jovem
 Implevit omnem voce fœminea locum.
 Deforme letum, mater, Herculeum facis:
 Compesce lacrimas, inquit. introrsus dolor
 Fœmineus abeat. Juno cur lætum diem 1675
 Te flente ducat? pellicis gaudet suæ
 Spectare lacrimas. contine infirmum jecur
 Mater. nefas est ubera atque uterum tibi
 Laniare, qui me genuit. & dirum fremens
 Qualis per urbes duxit Argolicas canem, 1680
 Cum victor Erebi Dite contempto rediit
 Tremente Fato; talis incubuit rogo.
 Quis sic triumphans lætus in curru stetit
 Victor? quis illo gentibus vultu dedit

Leges

1665. *Spolia*] Pellem leonis Nemeæi. *Farnabius*.

Pelle leonis Nemeæi, qua Hercules inducus fingitur, quia prisci homines pellibus corpora contegebant, qui quia, nondum reperto telorum usu, lignis vim hostium retundebant, ideo Herculi clavam veteres attribuerunt. *Diodor. Siculus lib. 1. Delr.*

1666. *Latuit*] Pellis rogam summum textit. *Farnabius*.

1668. *In luctum*] Luctui nimium indulgens. *Idem*.

1669. *Avidum*] Planctus & poenæ avidum. *Idem*.

1670. *Vastos ubera in planctus ferit.*] *Flor. vasto verberare in planctus furit.* Sed

statim ante: *in luctum furens.* Videtur alterutro loco fuisse sive ruens sive ruit. *Gronovius*.

1671. *Pulsans*] Compellans. *Farn.*

1676. *Te flente*] Tuis insultans lacrymis. *Idem*.

1677. *Jecur*] Affectus, quorum jecur sedes. *supta v. 579. Idem*.

1678. *Vbera*] Pro more lugentium. vide *Troad. v. 82. Idem*.

1679. *Et dirum*] Et hoc dicto, Herculi. dirum fremens qualis duxit, &c. *Herc. Fu. v. 809. Idem*.

1683. *Sic triumphans*] Ut ille rogo. *Idem*.

1684. *Illo gentibus*] Tanti læto & sereno. *Idem*.

Leges tyrannus? quanta pax obitus tulit? 1685

Hælere lacrimæ. cecidit impulsus dolor

Nobis quoque ipsis. nemo morituro ingemit.

Jam flere pudor est, ipsa, quam sexus jubet

Mœrere, siccis hæsit Alcmene genis;

Stetitque nato pene jam similis parens. 1690

Nurr. Nullasne in altra misit ad superos preces

Arfurus, aut in vota respexit Jovem?

Phil. Jacuit sui securus, & cœlum intuens,

Quæsitivis oculis arce an ex aliqua pater

Despiceret illum. tum manus tendens ait: 1695

Quacumque parte prospicis natum, pater,

Te, te, pater, quem nocte commissa dies

Quæsitivis unus, si meas laudes canit

Utrumque Phœbi littus, & Scythiæ genus,

Et omnis, ardens, ora, quam torret dies: 1700

Si pace tellus plena, si nullæ gemunt

Urbes, nec aras impius quisquam inquinat: Si

1685. Tyrannus] Rex, *τύραννος*. sic enim primitus Græcis usurpatum.

Farnabius. Quanta pax obitus tulit?]

Flor. habitum. Et sequenti, cecidit impulsus dolor. non expulsus. In nat. quaestionibus passim impellere est evertere, percellere. De constantia cap. 5. inter flammam & sanguinem stragemque impulse civitatis. lib. 1. de clement. Elephantans leonesque transeunt, qua impulerunt. Gronovius.

1686. Hælere] Cessare. Farn.

1689. Siccis] Non lacrymantibus.

Idem.

1594. Arce] Cœli. Idem.

1697. Iste est, pater, quem nocte]

Fartum est illud Iste est: sed nec boni sensus, quem nocte commissa dies Quæsitivis unus. Scio Herculem geminata nocte quaesitum: sed hoc hic non dicitur: uno die audio quaesitum, qui quaesitus est, idque ob noctem commissam. Hunc ipsum Jovem sensit auctor teste

Flor. Te, te, pater: respondet enim huic *τὸ precor* versu 1703. Te, pater, te, inquam, (quem dies unus, qui scilicet duabus noctibus intercedere deberet, non sensit, dum lux non est continuatis tribus noctibus, qui uno die desideratus es & mundo cœloque defuisse, dum me generas,) precor, si res dignas cœlo gesti me in consortium deorum. Gronovius.

1699. Utrumque] Oriens & occidentens.

Farnabius. Scythia] Septentrio. Idem.

1700. Et omnis, ardens, ora, quam

torret] Ita distinguendum, ut intelligatur omnis ora, quam torret dies ardens. Statim Flor. impias aras non impius. Impiae aras & sceleratæ sunt & im-

misericordes, ad quos homo immolatur. Gronovius. Ardens] Meridies. F.

1701. Gemunt] A tyrannis oppres-

sæ. Idem.

1702. Impias] Inrelligit autem Bu-

firidis aras. Idem.

X x 4

1703. 52

Si scelera defunt, spiritum admitte hunc, precor,
 In astra. nec me mortis infernæ locus,
 Nec inæsta nigri regna conterrent Jovis: 1705
 Sed ire ad illos umbra, quos vici, Deos,
 Pater, erubescō. nube discussa diem
 Pande, ut Deorum vultus ardentem Herculem
 Spectet: licet tu sidera & mundum neges
 Ultro, pater, cogere. si voces dolor 1710
 Abstulerit ullas, pande tum Stygios lacus,
 Et redde Fatis. approba gnatum prius.
 Ut dignus astris videar, hic faciet dies.
 Leve est quod actum est. Herculem hic, genitor, dies
 Inveniet, aut damnabit? hoc postque addidit: 1715
 Noverca cernat, quo feram flammam modo.
 Flammam poposcit. hoc age Alcidae comes;
 Non segnis, inquit, corripere Oetæam facem.
 Quid dextra tremuit? num manus pavida impium
 Scelus refugit? redde jam pharetras mihi, 1720
 Ignave, iners, inermis, en nostros manus

Quæ

1703. *Si scelera*] Si scelerati homines mea opera devicti cessent. *Farn. Spiritum admitti hunc*] Flor. *amitte*. Scribe: *spiritum admittē hunc, precor, In astra*. Tum Flor. *non me mortis infernæ*. Gronovius.

1706. *Umbra*] Τὸν ὄν, εἰδωλόν, nudum simulacrum, quod (anima vel ipse cælum, unde deducta est, vel in alia corpora nigriante corpore, quod in elementa dissolvitur) petit inferos. *Farnabius*.

1710. *Si voces*] Revocat, corrigique supremam vocem cogere. Idem.
 1712. *Fatis*] Inferis mortis loco. Idem.

1713. *Ut dignus*] Quæ per vitam strenue feci non tam altera merentur, quam in oris hæc acerba, quam fortiter feto. Idem.

1714. *Herculem genitor prius Invenit an damnavis*] Vellenti valere, qui

hæc interpretaretur. Flor. *Herculem hic, genitor, dies Inveniet an damnabit*, i. e. hic dies iudicium de illo faciet, fortis an ignavus sit. Cæsar lib. 5. de bello Gall. *Quid dubitas, Varene, aut quem locum probanda virtutis tua expectas? hic dies, hic dies de nostro controrsus iudicabit*. Melius etiam: *Inveniet aut damnabit*. Sequitur: *hæc postquam edidit, Flammam poposcit*. Meridius versus deest. Non videtur tamen abiciendus, sed collocandus post illum: *Non segnis, inquit, corripere Oetæam facem. Noverca cernat, quo feram flammam modo. Quid dextra tremuit*. Gronovius

1717. *Alcida comes*] Philocteta. *Farnabius*.

1718. *Corripere Oetæam facem*] Flor. *Oetæam*. Gronovius. *Facem*] Supra v. 1660. *Farnabius*.

1721. *En nostros*] Tuæ manus dignæ

Quæ te
 Animo
 Vultu
 Vocat
 Venio,
 Trementem
 Refugium
 Et mentem
 Insequi
 Ardeat
 Tantum
 Typhoe
 Gemunt
 Impositum
 At ille

æ arcu
 rogum
 1725.
 quibus, q
 ram pui
 Non sic a
 vocis inju
 vium &
 in hoc ab
 monite re
 nihil se co
 fruatur.
 no, nisi,
 sit deor.
 1726. P
 tum ni a
 alter desu
 venio pate
 1727.
 fibididi.
 1729.
 tum quali
 1730.
 Mem. P
 Mem. A
 tiam &
 1732.

Quæ tendat arcus. quis sedet pallor genis?
 Animo faces invade, quo Alciden vides
 Vultu jacere: respice arsurum, miser.
 Vocat ecce jam me genitor, & pandit polos. 1725
 Venio, pater. vultusque non idem fuit.
 Tremente pinum dextera ardentem impuli.
 Refugit ignis, & reluctantur faces.
 Et membra vitant: sed recedentem Hercules
 Insequitur ignem. Caucasū, aut Pindū, aut Athon 1730
 Ardere credas. nullus erumpit sonus.
 Tantum ingemiscit ignis. ô durum jecur!
 Typhon in illo positus immanis rogo
 Gemisset ipse, quippe convulsam solo
 Imposuit humeris Ossan Enceladus ferox. 1735
 At ille medias inter exsurgens faces

Se-

gnæ arcu & sagitta meis, quæ trepidat
 rogom meum incendere? Farnabi-
 us.

1725. *Rogat ecce jam me genitor*]
 Lipsius, quia in vet. libro, *vocat*, etiam
 parum putat decorum Iovi, hic rogare.
 Non sic amicus ejus, qui interpreta-
 tur: invitat quasi ad convivium, ubi
 nectat & ambrosia: esse alia quoque
 in hac fabula nimis hyperbolica: ideo
 non se ire, quo quidam *vocat*: nullum
 vidisse codicem, in quo non *Rogat*.
 Fruatur. At ego non vidi in Florenti-
 no, nisi, *vocat ecce me genitor & pan-
 dit deos*. Gronovius.

1726. *Vultusque non idem fuit*] Mi-
 rum ni ante hæc verba versus unus &
 alter desiderantur. Flor. & alii: *Venio
 venio pater*. Gronovius.

1727. *Pinum*] Tum facem rogo
 subdidi. Farnabius.

1729. *Hercules*] Devitant Hercu-
 lem quasi non tentare auge. *Idem*.

1730. *Caucasum*,] Montem Scythiæ.
Idem. *Pindum*,] Thessaliæ montem.
Idem. *Athon*] Montem inter Macedoni-
 am & Thraciam. *Idem*.

1732. *Ingemiscit ignis ad durum jecur*

cur.] Lipsius concinnius putat: *ignis.
 ad durum jecur*. At ille, Forte, inquit,
 difficilius jecur, quam reliqua interna,
 combucitur: nam in Thyeste: *stridet
 in verbis jecur*. Egregia ratio, cui con-
 veniunt sequentia: Ingemiscit ergo
 ignis, quia cum difficultate illud urit
 vel synecdoche, quod ipsum jecur vi-
 detur ingemiscere, stridere, & quasi
 queri. At Flor. plane: *Tantum ingemi-
 scit ignis. ô durum jecur*. Hoc mira-
 culi loco addit, tantum ignem non
 crepare immani strepitu, ut solet, sed
 quasi reverentia Herculis tenuem
 quendam & instar genitus sonum
 edere. Exclamatio respicit sequentia:
 ô durum & invictum hominem! vel
 Typhæus aut Enceladus fracti molli-
 tique in genitus & ejulationes forent
 tanto incendio impositi: at ille nihil
 commotus, &c. Gronovius. *Durum
 jecur*] Sic solet vocare jecur Hercules.
 — *sed jecur fors horridum Fleetam eme-
 rendo* — Delrius.

1733. *Typhon*] Gigas Medææ v. 772.
 Farnabius.

1734. *Quique*] Hercul. Fur. v. 80.
Idem.

Semiustus ac laniatus, intrepidus, rubens;
 Nunc, ô parens Herculea, sic stare ad rogam,
 Te mater, inquit, sic decet fieri Herculem.
 Inter vapores positus, & flammæ minas, 1740
 Immotus, inconcussus, in neutrum latus
 Correpta flectens membra, adhortatur, monet.
 Gerit aliquid ardens: omnibus fortem addidit
 Animum ministris. urere ardentem putes.
 Stupet omne vulgus, vix habens flammæ fidem. 1745
 Tam placida frons est, tanta majestas viro.
 Nec properat uri. cumque jam forti datum
 Leto satis pensavit, igniferas trabes
 Hinc inde traxit, nimia quas flamma occupat,
 Totasque in ignem vertit, & qua plurimus 1750
 Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
 Nunc ora flammis implet. ast illi graves
 Luxere barbæ: cumque jam vultum minax
 Appeteret ignis, lamberent flammæ caput,
 Non pressit oculos. Sed quid hanc mœstâ intuor 1755
 Sinu gerentem? reliquias magni Herculis
 Cineremque jactans squallidum Alcmene gemit.

ALC-

1736. *Intrepidus, rubens*] Fl. ruens. Mox malim, *stere*, ut ad matrem referatur. Gronovius.

1738. *Sic stare*] Intrepide, non lacrymis, non gemitu. Farnabius.

1742. *Correpta flectens membra*] Fl. torrens. Forte, *torquens*. Gronovius.

1743. *Gerit*] Ne nihil agens moriatur, alios ad virtutem adhortatur, monet. Farnabius.

1744. *Vere*] Crederes ipsum ira ardentem in ignem agere, non ab eo pati. Idem.

1745. *Vix habent*] Vix credebant eum esse ignem. Idem.

1747. *Nec properat*] Quo poenæ eripereur. Idem.

1749. *Nimia quas flamma occupat*] Correxisse summos viros *minima*, nec

segniter occupasse Criticos; se adhuc hæerere, quod novena cohors priorem scripturam adjuvet, proficitur Grueterus. Ego vero non modo *minima*, sed & præterea scribendum puto: *minima quas flamma occupat*, Totas in ignem vertit; & quæ plurimus Exundat ignis, recipit. hoc est, admovet applicatque sibi. Flor. *quas pluribus Exundat ignis repedit*. Quasi repetit vellet. Idem. Tunc ora flammis implet. non Nunc. Gronovius.

1756. *Sinu gerentem*] Ad proximos spectabar, reliquias colligere, sinu fovere, & componere. de qua forma vide Troad. v. 797. Farnabius.

1757. *Cinemque jactans*] Vidit hic aliquid esse infuscatum Lipsius, & protulit ex scripto: *sed quid hæc* (vulgo *hoc?*)

Alcm

O qua
Anill
Hic tu
Comhoc?) m
idque pl
referibe
invidia
cineres
queat c
jactat?
Lipfii,
squallid
expans
dolore
Zatam
quæ si
sinu ger
mit. Fo
rem?
vati in
natica
minima
sermo.
rem,
nunt.
me sta
quas
thans
malls
video
bribus
mo?
cum
nam
nihil
vens
curru
cite m
mov
vel e

Suam ex Herculis morte cladem Alcmena dolet.

1740 *Alcm.* **T**imete superi fata. tam parvus cinis
Herculeus est. huc ille decrevit gigas.

O quanta, Titan, in nihil moles abit! 1760

Anilis, heu me, cepit Alciden finis.

Hic tumulus illi est. ecce vix totam Hercules

1745 Complevit urnam. quam leve est pondus mihi,

Cui

hoc) *mæstam*: & *Cinere*que *jaçtans*: idque plane verum ratus est, si tamen rescriberetur in *sine gerit*. Quanta cum invidia? Tu credis, ajunt, dilecti filii cineres Alcmenam *jaçtasse*? quid hosti queat crudelius? Et si *gerit*, quomodo *jaçtat*? Ecce & alius: Atibi mens erat Lipsii, cum sic reponeret. Illi volunt squallidam comam per humeros ejus expansam & crebro motu capitis, ut dolore vel ira impotentes soleant, *jaçtatam*. Sed dicant mihi optimi viri, quæ sit hæc oratio: *Intuor mæstam sinu gerentem reliquias & Alcmenæ gemit*. Ferrentne quemquam sic scribentem? aut ipsi se? Equidem *gemit* mutari in *gerit* non placet. Cæterum fanatica comæ *jaçtatio*, quam fingunt, minus. Super omnia futilis & puerilis sermo. Dum Lipsio insultant, leporem, quem ille hic excitavit, dimiserunt. Præclare vetus: *Sed quid hanc mæstam intuor Sinu gerentem? Reliquias magni Herculis Cinere*que *jaçtans squallidum Alcmenæ gemit*. Nisi malis, *squallida*. Sed quid rei est, quovideo mulierem nescio quam in lugubris suffarcatam? Hæc dubius primo: & responder sibi: Alcmena est cum squallore & gemitu feralem urant filii tenens & agitans. *Jaçtans* nihil aliud est quam movens, promovens portando: ut nave *jaçtamur* aut curru, quam provehimur. *Jaçtari* dicit moveri per alium, ut passim *fugere* moveri per se, & *fugam* pro incessu vel exitu. Quin & Alcmenæ subse-

quentia verba non ita sunt ignava, ut sine gestulatione atque agitatione hypocrita, quam necesse est sequi *jaçtationem* urnæ, bene pronuncientur. Quid ille Polus apud Gellium? qui in Electra tenens ossa filii, quasi Orestis, omnia complevit luctu & lamentis vivis atque spirantibus, non commovit se, *jaçtavit*, afflicto: Ergo & *jaçtavit* cinerem. Et tamen molliter subjiceret *velans*. Sed nihil opus. Antequam penetrassem vim scripturæ antiquæ, conjeceram: *sed quid hoc? mæstam intuor Sinu gerentem reliquias magni Herculis Cinere*que *lectum squallida Alcmenæ coma*. Gronovius.

1758. *Superi*] Mortales, qui supra aura vespimini. vel Dii, namque Iovis sepulchrum ostendit Creta & Bacchi simulachrum inferos adit. *Farnabius. Parvus*] Quem parva capiat urna. *Idem*.

1759. *Herculeus est. huc ille*] *Flor. tam parvus cinis Herculeus. huc huc ille decrevit gigas. Gronovius. Decrevit*] Decrependo devenit. *Farnabius*.

1760. *O quanta*] O Sol, quanta moles in nihil abiit. *Suspicio* tamen hunc locum, & *Titanæ de Hercule ab autore conceptum fuisse*. *Idem*.

1761. *Cepit Alciden*] *Flor. recipit Alciden sinu* Gronovius.

1763. *Complevit urnam*] *Imitatur Ovidianum illud 12. Metamorph.— de tam magno restat Achille Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam.* *Deltius*.

Cui totus æther pondus incubuit leve!
 Ad Tartara olim regnaque, ô gnate, ultima
 Rediturus ibas. quando ab inferna Styge 1765
 Remeabis iterum? non ut & spoliū trahas,
 Rursūque Theseus debeat lucem tibi;
 Sed quando solus? mundus impositus tuas
 Compescet umbras, teque Tartareus canis 1770
 Inhibere poterit? quando Tænareas fores
 Pulsabis? ah, quas mater ad fauces agar?
 Qua mors aditur? vadis ad Manes iter
 Habiturus unum, quid diem questu tero?
 Quid misera duras vita? quid lucem hanc tenes? 1775
 Quem parere rursus Herculem possum Jovi?
 Quis me parentem gnatus Alcmenam suam
 Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis,
 Thebane conjux. Tartari intraſti loca
 Florente gnato; teque venientem inferi 1780
 Timuere forſan, quod pater tantum Hercules
 Vel falſus aderas. quas petam terras anus,
 Invisa sævis regibus? ſi quis tamen
 Rex eſt relictus sævus. heï miſeræ mihi!

Qui-

Delirius. Leve] *Quod digitis quinque levatur onus.* Farnabius.

1764. Cui totus] Cælum. Herc. Fur. v. 68. Idem.

1767. Non uti spoliū] Flor. Non uti & solitum. Lege: non ut & spoliū trahas. Gronovius. Spoliū] Cerberum. Farnabius.

1768. Theseus] Herc. Fur. v. 805. Hipp. 840. Idem.

1769. Ignis impositus tuas] Pulchre ignem interpretantur infernum. At tu lege cum Flor. mundus impositus tuas Compescet umbras. Nam inferi infra mundum. Gronovius. Ignis] Infernus. Farnabius.

1772. Pulsabis? ah quas mater] Fl. aut. Lege: Pulsabis? aut qua mater ad

fauces agar, Qua mors aditur? Gronovius.

1774. Habiturus unum] Vnicum, non remeabile, nec iterabile. Hactenus bene interpretes: cætera nugæ. Cicero in Pisonem: an quod tibi profisciscenti evenit, ut omnes execrarentur, male precarentur, unam tibi illam viam & perpetuam esse vellent. Idem.

1777. Me parentem gnatus Alcmenam] Flor. Alcmenen. Lege: Quisnam parentem gnatus Alcmenen suam Tantus vocabit? Idem.

1779. Thebane] Amphitryo Thebanorum dux, mihi conjux. Herc. pater (putative) tu felix, qui intracti, &c. Farnabius.

1783. Sævis regibus] Tyranis. Id.

1785. Cæ.

Quicumque casos ingemunt gnati patres, 1785

A me petent supplicia, me cuncti obruent.

Si quis minor Busris, aut si quis minor

Antæus urbes perfida terret plaga,

Ego præda ducari, si quis Ismarios greges

Thracis cruenti vindicat, carpent greges

Mea membra diri, forsitan pœnas petet

Irata Juno, totus uretur dolor.

Secura victo tandem ab Alcide vacat.

Pellex supersum, supplicia de qua exigit,

Ne parere possem, fecit hic gnatus mihi

Uterum timendum, quæ petam Alcmenæ loca?

Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga

Defendet? aut quas mater in latebras agar?

Ubique per te nota, si patriam petam,

Lareque miseros, Argos Eurystheus tenet.

Orbata Thebas regnum & Ismenum petam,

Thalamosque nostros, in quibus quondam Jovem

Dilecta vidi? pro nimis felix, nimis,

Si

quam explicandum. Forte: notus

uretur dolor, nempe Iononis. Gronovius.

1785. Casos] Patres tyrannos, ab Hercule casos. Idem.

1787. Minor] Filius Busridis, Id. Minor] Antæi filius. Idem.

1788. Antæus urbes perfida] Scilicet hic perfidia Punica commemoranda erat, Ocius rescribe ex Flor. *fervida terret plaga*, nempe in austrum & metidim vergentis. Gronovius. *Perfida]* Aftorum, Pœnorum, quorum perfidia abiit in gentis notam. Farnabius.

1789. Si quis Ismarios greges] Flor. *Ismarios*. Gronovius. *Si quis]* Si quis Diomedis filium patrem suis equis objectum vindicare voluerit, Herc. Fur. v. 225. Farnabius.

1790. Cruenti] Humana carne pasti. Idem.

1792. Totus uretur dolor.] Corruptum omnino, & corrigendum, prius

1794. Supplicia de qua exigit.] *El. exerat*. Deinde forsitan: *Si parere possem*. Gronovius. *Supplicia]* Vt in me iras exerceat. Farnabius.

1795. Ne parere] Ne partus pœnam à me exigit Iano, Idem.

1799. In latebras agar? Ubique certa nota.] Lege ex Flor. *quas mater in latebras agar* *Ubique per te nota?* Gronovius.

1800. Lareque] Domum patris ræci Eleâryonis. Farnabius.

1801. Orbata Thebas regnum] Flor. *Marisa Thebæ regnat* Ismenum. Scribe: *Theben maris regnum & Ismenon petam?* Vix enim aulim: *Marisa Thebas regna*. Gronovius. *Regnum]* Thebanum quod alluit Ismenus flux. Farn.

1804. 52

Si fulminantem & ipsa sensissem Jovem!
 Utinam meis visceribus Alcides foret 1805
 Exfectus infans! nunc datum est miseræ, datum,
 Videre gnatum laude certantem Jovi:
 Et hoc daretur scire, quod fatum mihi
 Eripere posset! quis memor vivet tui,
 O gnate, populus? omne jam ingratum est genus. 1810
 Petam Cleonas? Arcadum an populos petam?
 Meritisque terram nobilem quæram tuis?
 Heic dira serpens cecidit; heic ales fera;
 Heic rex cruentus; heic tua fractus manu,
 Qui te sepulto possidet cælum, leo. 1815
 Si grata terra est, populus Alcmenam tuam
 Defendat omnis: Thracias gentes petam,
 Hebrique populos? hæc quoque est meritis tuis
 Defensa tellus. stabula cum regno jacent.
 Heic pax cruento rege prostrato data est. 1820
 Ubi enim negata est? quod tibi infelix anus

Quæ-

1804. *Si fulminantem*] Si ipso concubita perissem fulmine ut Semele. Herc. Fur. v. 455. Farn.

1806. *Exfectus infans!*] Flor. *Excepit*. Forte, *Exemptus*. ut Bacchus scilicet Semeles. nam ad hujus nativitatē alludit. Gronovius.

1807. *Nunc datum est miseræ, datum*] Flor. *nunc datum est tempus, datum* Videre gnatum. Sequenti legendum: *Ut hoc daretur, cum Græterō*: vel potius, *Ut hoc daretur, scire, quid fatum mihi Eripere possit*. Gronovius.

1807. *Jovi*] Cum Iove. Hellenism. Farnabius.

1808. *Hoc daretur*] Te mihi ita fulminata ac mortua superstitem esse. Idem.

1811. *Cleonas*] Oppidum inter Argos & Corinthum juxta quod sylvæ Nemææ. Farnabius. *Arcadum an populos petam?* Meritisque terram] Flor. *Arcadum populos petam Meritisque ter-*

ra nobiles. Gronovius. *Terram*] Heinf. *Lernam* legendum conjicit. vel lege *Terras nobiles*. Farnabius.

1813. *Heic dira*] In Lerna palude Argiva. Idem. *Heic ales*] In Arcadia Symphialis volucris. vel cervæ arripes alata. Idem.

1814. *Heic rex*] In Ægypto, Thracia, Lybia, Bustris, Diomedes, Antæus. Idem. *Heic tua*] Herc. Fur. v. 223. Thyest. v. 853. Idem.

1816. *Populus Alcmenam tuam Defendat*] Flor. *Alcmenæ*: Lege: *populus Alcmenam tuam Defendet omnis*. Gronovius.

1819. *Defensâ*] Interfecto Diomede. Herc. Fur. v. 225. Farn.

1821. *Ubi enim negata?*] Quum sic ederetur, Lipsium hic notasse repero: Illustriora hæc facio: *Ubi negata est*. sine interrogazione & vocula addita è libro. Sensus: Hic Thraciæ universæ pax est data, postquam Diomedē uni negata est: quem interemit. Additam

vocem

Quæ
Conte
Quis
Quis
Quæ
Hic
Quid,
Comp
Erunt
Rege
Comp
Non
Virtu
Ætern
Forte

vocem
Delcius
am (q
s scrip
caric:
vovis Li
Et ego
etiam re
cui: Hi
et. Nui
Diomed
dius. Pro
vere rem
vbi auct
primæ d
negat
data: est
negata e
1825
cullis cor
ho. Idem
1826
ter abbi
amo Ms
sine plac
jucias su
malus s
titulus

Quæram sepulchrum? de tuis totus rogis

Contendat orbis. reliquias magni Herculis

Quis populus, aut quæ templa, quæ gentes colent?

Quis jam petet, quis poscet Alcmenes onus?

Quæ tibi sepulchra, gnate, quis tumulus sat est?

Hic totus orbis. fama erit titulus tibi.

Quid, anime, trepidas? Herculis cineres tenes.

Complectere ossa. reliquæ auxilium dabunt.

Erunt satis præsidia. terrebunt tuæ

Reges vel umbræ. *Phil.* Debitos gnato quidem

Compescet fletus, mater Alcidæ incliti.

Non est gemendus, nec gravi urgendus nece,

Virtute quisquis abstulit fatis iter.

Æterna virtus Herculem fieri vetat.

Fortes vetat mœrere, degeneres jubet.

Alcm.

vocem non aliam intelligo quam *Est*. Delirius tamen referens quasi conjecturam (quæ mihi videtur esse libri veteris scripturam) Lipsii vulgato acutiorem ponit: *Vbi ei negata est*: Quod & in notis Lipsii postea editis expresserunt.

At ego ex scriptura codicis aliquid etiam recidendum censeo, & significati: *Hic pax cruento rege prostrato data est, Vni negata*, nempe cruento illi regi Diomedis. Multo quidem hoc rotundius. Propemodum etiam suspicor & veterem & Lipsii manum *Vni* dedisse; ubi autem errato operarum editionis primæ debet. *Gron. Vbi enim*] Lipsii *Vni ea negata est*, q. d. Thraciæ universæ data est pax postquam Diomedis uni negata est quem interemit. *Idem.*

1825. *Alcmenes onus*] Vnam Herculis continentem reliquias quam gesto. *Idem.*

1826. *Quis tumulus sat est?*] Leviter ablanditur Grutero, quod est in uno Ms. *quos titulus sat est?* Ut prorsus placeat, in sequentem versum rejicias suadeo cum Florentino: *quis tumulus sat est? Hic totus orbis. fama erit titulus tibi.* Monumentis enim mor-

tuorum addebantur tituli, sive inscriptiones honorum & rerum gestarum commemoratione adornatæ. Totus orbis, inquit, erit tibi sepulcrum vel tumulus: fama autem titulus. *Gronovius.*

1828. *Herculis cineres tene*] Flor, ut & aliquot *Pall. tene*, ipsa enim se confirmat, negatque trepidandum, vel ideo, quod Herculis cineres teneat, quorum reverentia tutam posse præstare. Quod sequitur, fuit: *Complectar ossa. reliquæ auxilium dabunt. Erunt sat hæc præsidia.* *Gronovius.*

1834. *Virtute*] Quisquis ab injuria oblivionis & mortalitatis se vindicavit, sibi que sua virtute ad cœlum struxit iter. *Farnabius.*

1836. *Fortes vetat mœrere*] Flor, *vetant & jubent*. Aut hoc admitendum, quasi præceptum sapientum, aut potius: *Fortes vetat mœrere, degeneres jube.* *Gronovius.* *Fortes vetat*] Non sunt lugendi, qui sibi virtute sua nomen æternum assecuti sunt, sed ii qui nihil in vita egerunt, quo posteris se bene vixisse referunt. *Farnabius.*

Alc. Sedabo questus & vindicem amisi parens
 Terræ atque pelagi, quaque purpureus dies
 Utrumque clara spectat Oceanum rota.
 Quot misera in uno condidi gnatos parens?
 1840 Regnò carebam, regna sed poteram dare.
 Una inter omnes terra quas matres gerit,
 Votis peperci. nil ego à superis peti
 Incolume nato. quid dare Hercules mihi
 Non poterat ardor? quis Deus quidquam mihi
 1845 Negare poterat? vota in hac fuerant manu.
 Quidquid negaret Jupiter, daret Hercules.
 Quid tale genitrix ulla mortalis tulit?
 Deslevit aliqua mater, & toto stetit
 Succisa foetu, bisque septenos greges
 1850 Deplanxit una. gregibus æquari meus
 Quot ille poterat? matribus miseris adhuc
 Exemplar ingens decrat. Alcimene dabo.
 Cessate matris, pertinax si quas dolor
 Adhuc jubet lugere, quas luctus gravis
 1855

1837. *Vindicem amisi parens* Terra
 atque pelagi, quaque] Flor. *vindicem amif-*
 so p. Terra atque pelagus quaque: dein
 Oceanò. Dubium relinquit, utrum scri-
 bendum sit: *vindicem amisso parens Ter-*
 ra atque pelagi: an; *vindicem amisse*
parens Terra atque pelagus, quaque
purpureus dies Ab utroque clara spectat
Oceanò rotæ. Gronovius. *Parens*] Ego
mater illius. Farnabius. Purpureus dies
Sol rubens. Idem. Ovid. 3. Fastor. Pur-
pureum rapido qui vehit axe diem. Delr.
 1839. *Utrumque*] Orientem & occi-
 dentem; *Indicum*] Gaditanum.
Farnabius. Clara rotæ] Carru splendo-
 do. *Idem.*
 1841. *Poteram]* Per filium regum
 victorem *Idem.*
 1843. *Votis peperci]* Non votis Deos
 fatigavi. neque enim opus, cum nihil
 non mihi filius suppeditaret. *Idem.*

In laxa
 Agedu
 Pulsato
 Grand
 Jam qu
 Defellit
 Lugen
 1856.
 1858.
 det. An
 m. Gro
 1861.
 lura par

Flet
 P
 Lux u
 Cont
 Mus I
 Plang
 Ule ty
 Penet
 Poner
 Reddi
 Perfo
 Caru
 Clara

1854.
 them.
 1866.
 dem] H
 dei lux
 1870.
 madens.
 1874.
 his lovis

In saxa vertit. cedite his cunctæ malis:
 Agedum, senile peccatus, ô miseræ manus;
 Pulsate. & una funeri tanto sat est
 Grandæva anus defecta; quod totus brevi
 Jam quæret orbis? expedi in planctus tamen 1860
 Defessa quamquam brachia. invidiam ut Deis
 Lugendo facias, advoca in planctum genus.

1856. In saxa] Vt Nioben. Idem.
 1858. Pulsate. & una] Forte: Pul-
 sate. An una funeri. Et mox: Acquiret
 orbis. Gronovius.
 1861. Vt invidiam] Invidiam fa-
 ctura parens. vid. Oed. v. 200. Edrta-

buis. Versus requirit, voce transpo-
 sita legatur: invidiam ut deis. Cru-
 terus.
 1862. Genus] Humanum vel Her-
 culis. ut in sequenti nœnia, alii genit-
 Farnabius.

ALCMENÆ.

Tristis Alcmena nœniam canit.

Flete Almenen, magnique Iovis
 Plangite gnatum, cui concepto
 Lux una perit, noctesque duas 1865
 Contulit Eos: ipsa quiddam
 Plus luce perit. totæ pariter
 Plangite gentes, quarum sævos
 Ille tyrannos iussit Stygias
 Penetrare domos, populisque madens 1870
 Ponere ferrum. fletum meritis
 Reddite tantis. totus, totus
 Personet orbis. fleat Alciden
 Cærule Crete; magno tellus
 Clara Tonante: centum populi 1875
 Bra-

1854. Cui concepto] Herc. Fur. v. 24.
 Idem.
 1866. Eos:] Aurora. Idem. Quid-
 dam] Hercules, propter quem illius
 diei lux perit. Idem.
 1870. Madens] Subditorum cæde
 madens. Idem.
 1874. Crete] Insula clara incunabulis
 Iovis, cui Hercules, filius, vel propret

taurum Cretensem ab Herc. inser-
 ctum. Agamem. v. 827. Idem. Magno
 tellus Clara Tonante] Sic quidem om-
 nes libri. Res tamen ipsa potius requi-
 rit: parvo tellus Clara Tonante. Infans
 enim fuisse illic in cunis credebatur.
 Flor. magno tellus Clara Tonanti. Gron-
 novius. Centum] Crete. *ἑκατομῆ-
 νέως. Idem.*

Brachia pulsant.

Nunc Curetes, nunc Corybantes,

Arma Idæa qualitate manu:

Armis illum lugere decet.

Nunc nunc funus plangite verum:

1880

Iacet Alcides non minor ipso,

Creta, Tonante.

Flete Herculeos, Arcades, obitus,

Nondum Phœbo nascente genus.

Iuga Parthenii Nemeæque sonent,

1885

Feriantque graves Mænala planctus.

Poscite magno Alciden gemitu:

Stratus vestris setiger oris:

Alef-

1877. *Nunc Curetes*] Popul. Cretæ, qui ex Ida Phrygiæ monte in Cretam trajecerunt: *vel ut alii*, ex Ida Cretæ monte Opis digitis tacta nati sunt, unde & dactyli Idæi dicti, qui quod ἐνὸς πάλαιον saltantes vel cymbala pulsantes Iovis vagitum celarent, δῶτο ἢ κς εγ γε φίας nomen sortiti sunt. aliis δῶτο ἢ κς εγς dicti, quod anteriorem partem capitis deronsi, posteriorem fovebant, *vel* quod mollium puellarum ritu comam foverent. *Farnabius*. Ex veteribus Euphorion, Eratosthenes, Orpheus & Callithenes; ex neoteris Scaliger in libro de arte poetica, & Dion. Lambinus in lib. 2. Lucretii, Curetes & Corybantes eisdem esse scripserunt: sed Semus Delius, Archemachus Euboicus & Echemenes diversis esse crediderunt: quos Seneca hic sequitur; & Ovidius scribens, *Hoc Curetes habent, hoc Corybantes opus*. Delius. *Corybantes*] Corybantes dicti, q. ἡρόωντες; aliis tamen à ἡρόη pupilla, quod vigilans Iovem custodirent: aliis παρὰ τῆς ἡρόης, quod galeati incederent. Lucianus tamen Corybantes Phrygiæ Cybeles, Curetas Cretensis Iovis sacerdotes esse vult. *Farnabius*.

2224 1881

1878. *Arma Idæa*] Cymbala, tibiā, tympana, buxum Bercynthium. *vel simpliciter*, arma. Curetes enim primum ἐνὸς πάλαιον saltatū dicuntur, ut Iovis vagitum amorum strepitu obregerent. *Idem*.

1879. *Armis*] Heroem scilicet fortem. *Idem*.

1880. *Verum*] Non falsum & imaginarium, ut Iovis quondam. *Idem*.

1884. *Phæbo*] Scribendum *Phæbe*. i. Arcades ἀρτέλιγοι. vid. Hippol. v. 783. D. Heins.

1885. *Iuga Parthenii*] Montis Arcadiæ. *Idem*. Arbitror hoc auctoris germanum, compellatisque Arcadibus enumerare eum loca aliquot Arcadiæ, nam Parthenium montem ejusdem regionis, testatur in Arcadicis Pausanias ipso sine, Strabo item l. 8. Geograph. & alii. *Gruterus*. *Nemeæque*] Sylvæ inter Cleonem & Phliuntem, in qua Herc. Leonem interfecit. *Farn*.

1886. *Mænala*] Arcadiæ mons. *Id*.

1887. *Poscite magno Alciden gemitu*] Flor. Magno Alciden poscite gemitu. Et statim: *Stratus vestris setiger agru*. non oris. Gronovius.

1888. *Setiger*] Apert Erymanthius, Mænalius, Arcadius. *Farnabius*.

1889. Alef-

Alefqu
Totum
Flete,
Hic ter
Vestra
Dexte
Verbe
Planct
Quod
Nec v
Fleat
Et rap
Mecu
Audia

1889
solis ra
gittis F
crepitu
Fur. v.

1890
criptum
lesque

qui totu
Hecule
Vajuis i
eodem

Delr. P
phalidas
obteneb
ana cum

1891
Floren
Gronov

1894
tre.] Fl

1897
pabulum
passive

Vulgo,
bendum
Hercul

scuntur
equis.
Thraci

Alesque sequi iussa sagittas,
Totum pennis velata diem. 1890

Flete, Argolicæ, flete, Cleonæ;

Hic terrentem mœnia quondam

Vestra leonem fregit nostri

Dextera nati. Date Sithoniæ

Verbera matres, gelidusque sonet 1895

Planctibus Hebrus. flete Alciden,

Quod non stabulis nascitur infans,

Nec vestra greges viscera carpunt.

Fleat Antæo libera tellus,

Et raptâ fero plaga Geryonæ. 1900

Mecum miseræ plangite gentes.

Audiat ictus utraque Tethys.

Vos

1889. *Alesque*] Stymphalides, quæ Solis radios pennis obumbrarunt, sagittis Hercules. vel ut alii ærei crotali crepitui pulsæ. Thebaid. v. 422. Herc. Fur. v. 243. *Farnabius*.

1890. *Totum pennis velata*] Num scriptum fuit; *vallata*. hoc ordine; alesque vallata pennis iussa sagittas sequi totum diem: ut coegerit illam Hercules integro die fugere, continue sagittis infecutus. & sic synecdoche. eodem sensu cape aliam lectionem. *Delr*. Putem vulgatam dicere, Stymphalidas, alis suis expansis diem ipsum obtenebrare solitas, decidisse in terram una cum Herculeis telis. *Gruterus*.

1891. *Flete, Argolicæ; flete, Cleonæ;*] Florent. *Flete Argolicæ, flete, Cleonæ.* Gronovius. *Cleonæ*] Sup. v. 1811. *Farn.*

1894. *Date Sithoniæ Verbera matres,*] Flor. *Bistonæ.* Gronovius.

1897. *Nascitur infans*] Non alitur pabulum futurum equis Diomedis, passive vel per Hypallagen. *Farnabius*.

Vulgo, *vescitur*. Ego tibi adfirmo scribendum, *nascitur infans*. Flete, inquit, Herculem, cui deberis, quod non nascuntur vobis pueri, futuri pabulum equis. *Lippius*. Diomedes Tindæ in Thracia regnans, fingitur equos hu-

mano sanguine & carnibus pavisse, etiam auctore Plinio lib. 4. c. 11. hic cum Herculis caratimum Abderum equis epulandum apposuisset, ubi supervenit Hercules, suo ipse supplicio perit: equi clavâ necati, et tradit Tacianus in Orat. ad Græcos, & Philostratus in Imaginibus. Higynus consentit, sed vult Abderum fuisse famulum Diomedis, & addit equorum nomina, cap. 30. feritatem eorum Euripides in Alcestide describit. Philostratus equas fuisse contendit, quæ furiatæ maribus ferociores: idque illorum traditioni aptius, qui volunt has fuisse equas *ἄναλοζίων*; veras Diomedis filias, scorta nobilia, quæ hospites pecuniis denudare, & exspoliare consueverant, & propter effrenatam libidinem equas appellatas. Palaphato placet fabulæ locum datum, eo quod Diomedes equis alendis, & præsepiorum multitudine, subditorum opes exhaustiret. *Délius*.

1899. *Antæo*] Sup. v. 24. *Farnabius*.

1900. *Plaga*] Hispania. vid. Herc.

Fur. v. 231. *Idem*.

1902. *Audiat*] Solem Orientem emittens & Occidentem excipiens. vid. Herc. Fur. v. 25. *Idem*.

Ferit attonitos ungula Manes?
 Anguesque suos hydra sub undis
 Territa merfit? teque labores,
 O gnate, timent?
 Fallor, fallor, vesana parens;
 Nec te Manes Umbræque timent. 1930
 Non Argolico rapta leoni
 Fulvâ pellis contacta jubâ
 Lævos operit dura lacertos;
 Vallantque feri tempora dentes. 1935
 Donum pharetræ cessere tuæ.
 Telaque mittet jam dextra minor.
 Vadis inermis, gnate, per umbras,
 Ad quas semper mansurus eris.

1930. Fallor, vesana parens] Flor. *vesana furens*. Gronovius.

1932. Non] Non enim descendis armatus ut quondam. Farnabius. Argolico.] Cleonæo, Sup. v. 1811. Idem.

1934. Feri] Rictus leonis galeæ loco gerebat. Herc. Eur. v. 797. Idem.

1936. Donum pharetræ] Fortasse,

[Dono. Vt apud Curtium lib. 5. nam ante quingenaria cohortes erant, nec fortitudinis premio cessant. ut bene corrigi Liphius. Scio quidem apud eundem lib. 6. premium regis occisi totum Orientem interfectioribus esse cessurum. Sed hujus alia ratio est. Gronovius.

1937. Dextra] Philocteræ dextra, tua minus valida. Farnabius.

* ALCMENA. HERCULES.

Solatur lugentem matrem Hercules in deorum collegium translatus, machina autem demissus Herc. ex editiore loco supra episcenium inducitur.

Herc. Quid me tenentem regna fiderei poli, 1940
 Cæ-

* HERCULES. ALCMENA.] Flor. VOX. HERCVLLIS. ET IDEM. Apud Sophoclem in Ajace Ulysses à Minerva compellatus sic respondit: Ω φέρμι Αθήνας Φιλτάτης έμρι θεών, Ως δέ μοι ής σε, κών άποσι] ής, ημής θώνημ' άηρώ. Vbi Scholiastes: Καί τώτο άελως πεποιήται. Φέρμι γδ είπεν ως μη θεασάμην έν τώ. ήλον γδ, ως σε είδον άντλώ, έν έ, κών άποσι] ής, τωτέσιν έ όρα] ής. Sic interdum audiebantur tantum, aut

auditi modo simulabantur dii, utique in scena gestientibus. Apud Euripidem quoque Hippolytus Dianam jam locutam non videre ait, sed αιδείσθαι το θεϊον όδμής πνδύμα, & inde affirmat: Έστ έν δούμεις δέ γ' Αρτεμις θεά. Alcmena tamen infra se vidisse autumat sed ambigue: nec opinor, dum omnes isti versus pronunciantur, sed momento, dum machina in coelum abit, lucidum limitem linquens. Gronovius.

1940. Quid me] Prodit Hercules ex loco
 Y y 3

Cœloque tandem redditum, planctu jubes

Sentire fatum? parce. nam virtus mihi

In astra, & ipsos fecit ad superos iter.

Alcm. Unde sonus trepidas aures ferit?

Unde meas inhibet lacrimas fragor? 1945

Agnosco, agnosco, victum est Chaos.

A Styge, gnate, redis iterum mihi:

Fractaque non semel est Mors horrida.

Vicisti rursus Noctis loca,

Puppis & infernæ vada tristia. 1950

Pervius est Acheron jam languidus,

Et remeare licet solit tibi.

Nec te Fata tenent post funera.

An tibi præcluserit Pluton iter,

Et pavidus regni metuit sibi? 1955

Certe ego te vidi flagrantibus

Impositum silvis, cum plurimus

In cœlum fureret flamma metus.

Ar-

loco extraordinario, qui erat sublimis

sine machina, & ex quo numina in

theatrum introducebantur, Iul. Scali-

ger in Historico. *Delr.* Dicit quidem

Scaliger, si quod numen introducere-

tur, fuisse locum extraordinarium,

quem *Θεολογείον* nominabant: qua-

lis in Ajace Sophoclis, in Hippolyto

Euripidis: & fuisse sublimem sine ma-

china: sed in eodem capite dicit: pro-

xima huic machina alia versatilis, unde

nomen *Στεγοφείον*, -cujus opera he-

roës in deos transformabantur: ejus

usus in Hercule Oetæo. Sic ille. *Gro-*

novius. Tenentem] Herculem in cœ-

lum telamini alii Engonasin, alii Mar-

tis stellam putant. *Farnabius*

1941. *Cœloque*] Vel quod Iovæ satus

fuerit, vel ex opinione Platonica, ani-

mas priusquam in corpora demitteretur

in cœlo fuisse. *Planctu*] Viventium

planctu luctuque nimio manes offendi

credidum. Tu manes ne lade meos &

parce solatus erinibus, & teneris Delia

1942. *Parce. nam virtus mihi*] Flor,

parce. jam virtus mihi. Gronovius.

1944. *Vnde sonus*] Flor, *Vnde unde*

sonus irēpidas aures ferit? Idem.

1946. *Chaos*] Infernum & mors,

Farnabius.

1949. *Vicisti rursus Noctis loca.*] Fl.

Mortis loca. Gronovius.

1950. *Puppis*] Cymba Charontis. F.

1951. *Acheron*] Agam. v. 12. *Idem.*

1954. *Antibi*] Sup. v. 1919. *Idem.*

1955. *Pavidus*] Ne regnum illi eri-

peres metuens. *Idem.*

1957. *Cum pluribus*] In cœlum fure-

rent flamma mina] Flor. cum plurimus

In cœlum fureret flamma metus. i. e.

multa & formidabilis flamma. Sed &

statim, cur te cur ultima. non certe ve-

rum ultima. Videntur igitur ita legen-

di hi versus: Certe ego te vidi flagran-

tibus Impositum silvis, cum plurimus In

cœlum fureret flamma metus. *Arstifi-*

cur te, cur, ultima Non tenuere tuas

umbras loca? Gronovius.

Arfisti certe; verum ultima
Non tenuere tuas umbras loca. 1960

Quid timuere tui manes precor?
Umbra quoque est Diti nimis horrida.

Herc. Non me gementis stagna Cocyti tenent
Non puppis umbras furva transvexit meas.
Jam parce, mater, questibus. Manes semel 1965

Umbrasque vidi: quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis evictus tulit.

Paterna cœlo pars data est, flammis tua.
Proinde planctus pone, quos gnato paret

Genitrix inerti. luctus in turpes eat. 1970
Virtus

1959. *Vltima loca*] Inferna, Tarta-
ra. Farnabius.

1961. *Quid timuere*] Quam tui
partem timuere manes: an & umbram
tuam? vid. sup. quæ ad v. 1706. *Idem.*

1962. *Umbra quoque est Diti*] Flor.
Diti. Sed ego malim: *Umbra quoque
est Diti nimis horrida*. Gronovius.

1963. *Non me rigentis stagna*] Flor.
gementis. Optime. nam inde nomen.
Κωκυθῆς lamentari, ejulare. Gronovius.
Cocytii] Agam. v. 12. Farnabius.

1964. *Semel*] Dum in vivis eram. *Id.*

1966. *Quidquid*] Anima cœlum pe-
tiit, corpus in cognata elementa, unde
ortum, abiit, putabant autem *ἄπο γένε-
ος* illi fautores oportere terrenum
illud omne corporei admixtum com-
buri, ut immortalis quis fieret. *Idem.*

1967. *Ignis injectus tulit*.] Fl. ignis
evictus tulit. Supra: *Quod unum in
orbe vicerat nondum malum, Et flam-
ma victa est*. Grotius, *ingestus* vel in-
vitus adscripterat. Gronovius.

1968. *Flammis tua*] D. Cyprianus in
lib. de Idolol. vanitate: *Castor & Pol-
lux alternis moriuntur, ut vivant: A-
sculapius, ut in Deum resurgat, fulmi-
natur: Hercules, ut hominem exuat,
Oetæi ignibus concrematur*. Quæ verba
eadem inveni in Minucii Felicis Octa-
viod. Suspicio unum ab alio accepisse;

vel in alterutro librum inserta à phi-
loglossariis. Arnobius lib. 4. ita scri-
bit: *Plutarchus Herculem post comitia-
lis morbi ruinas in cineres dissolutum
prodidit*. Quod nonnulli, completo
nondum trigesimo ætatis anno, volunt
accidisse: & ab hac ejus miseria na-
tum proverbium: *Ardens tunica*. Ma-
nethon autem, Eusebius & D. Isido-
rus, sunt auctores, Herculem anno
vitæ 52. cum in morbum pestilentem
incidisset, sanitate desperatâ, ob cru-
ciatus acerbiratem, sese in flammam
injecisse. Aristoteles bile atâ à gitatum
violentas sibi manus censet intulisse.
Putabant, ut quis immortalis fieret,
terrenum omne corporei admixtum,
igne prius comburi oportere, sic Ce-
res 4. Fastorum, volens Triptolemo
immortalitatem conferre: *Inque foco
corpus pueri fervente favillâ Obruit, hu-
manum purget ut igni onus*. Martianus
Capella, de Philologiâ in cœlum trans-
ferendâ, lib. 2. *forma ac substantia cœ-
pit formidare corporea*. Quippe perse-
rendos flammarum cœlestium globos, &
ignes ardentium siderum mortalibus ad-
huc artibus, & gracilentâ macilitate
succatis, non incassum tremebunda for-
midat. Delr.

1969. *Quos gnato paret*] Supra v.
1835. Farn.

Virtus in astra tendit, in mortem timor.

Præfens ab astris, mater, Alcides cano;

Pœnas cruentus jam tibi Eurysthæus dabit.

Curru superbum vecta transcendes caput.

Me jam decet subire cœlestem plagam.

Inferna vici rursus Alcides loca.

Alcm. Mane parumper. cessit; ex oculis abiit;

In astra fertur. fallor, an vultus putat

Vidisse gnatum? misera mens incredula est.

Es numen, & te mundus æternus tenet.

Credo triumphis. regna Thebarum petam,

Novumque templis additum numen canam.

1973

1980

C H O-

1971. *Virtus*] Fores virtus sua cælo & immortalitate beat, ignavorum memoriam una cum corpore mors absorbet. *Farnabius.*

1972. *Canō*] Tibi prædico. *Idem.*

1973. *Pœnas cruentus*] Ab Herculis filiis enim & Iolao apud Marathonem postea devictus est, vel ut alii ejus ab Hyllo intercepti caput ad Alcmenam allatum. *Idem.* Vide Euripidem *Heraclidis*; à quo Strabo lib. 8. dissentit. Euripides scribit Eurysthæum non in pugna ab Iolao interentum, sed in pugna captum, vivum Alcmenæ traditum fuisse. Strabo autem lib. 8. Εὐρυσθέως ἄρ' οὐκ ἔσχετο εἰς Μεσσηνίαν ἐπὶ τοῖς Ἡρακλεῶν παισὶν & Ἰόλαον, βεηθησίντων Ἀθλων αἰώνιοι, ποσειν ἐν τῇ μάχῃ. & τὸ ἄρ' ἄλλο σταματῆρα γρηγορεῖται. Οὐκ ἔστιν, τὴν ἡγεφάλλῃ καὶ ἐν τῇ Κορινθῷ, ὁππότε φασὶν αὐτῷ Ἰολάου σὺν τῷ κρηνην Ἀργείων, ἔσσο ἀμαξίτην. Pausanias in Atticis simpliciter ab Iolao cæsum testatur, non addens in pugna an à pugna idipsum contigerit. *Delr.*

1976. *Inferna vinco*] Flor. *Inferna vici.* Gronovius. *Vinco*] Alii *Vito.* Fl. Vinci. *Farn*

1979. *Misera mens incredula est.*] Sic Flor. & est id ipsum quod in *Thyeste*: *Proprium hoc miseris sequitur vi-*

tium, Nunquam rebus credere latet. Gronovius. *Misera*] vid. §. 12. *Herc. Fur. F.* 1980. *Et mundus*] *Mundus*, id est Cœlum. Tamen liber, *numen æternum.* haud improbe. Sequenti versu velim, *Io triumphe.* Et usurpo libens, post longam cum vitis in hac fabula pugnam. quæ ipsa (uno verbo dicam) vitium; nec in ullo scripto manifestius φρίαγμα & ὄγκος. *Lips.*

1981. *Credo triumphis.*] Quare ineptum dicit Scaliger, quod prius legabatur: *Credo triumphis?* Nempe quia & Lipsius prorsus κενός τις coniecit: *Io triumphe.* Nimis properarunt. Credo, inquit, victoriis tuis & maximis rebus gestis: illæ enim jamdudum cælo te dignum omnibus persuaserunt. Nam ipsa sibi num credere debeat, dubitat Gronovius.

1982. *Novumque templis*] Scribit Pausanias *Eljac. i.* se à Thaliis accepisse, Thasi esse Tyrium Herculem, jam initio ab illis cultum; qui cum se Græcis adjunxissent, simul Thebanum Herculem eo honore prosequi ceperunt. Marathonios tamen affirmare se mortalium primos Herculi divinos honores exhibuisse, sed Aristides id Atheniensibus adscribit, in Panathenæica. In quibusdam Thasiotum nummis argenteis vidi Herculis simulacrum cum clava & leonis exuviiis. *Del.*

1983. Nun-

Herc

N

N

Vos L.

Nec fa

Exiget

Iter ad

Sed tu

Orbis

Nunc

Et si q

Quati

Tu fu

Forti

Fulm

1983

1969. F

1989.

1992.

mus. Ide

1994.

Yum. Tr

mes, pr

fiderum a

summus

CHORUS,

Herculis δ'προφ'ωλ' adspirat Chorus, novumque numen adorat.

Numquam Stygias fertur ad umbras
 Inclita virtus. vivite fortes;
 Vos Lethæos sæva per amnes 1985
 Nec fata trahent. sed cum summas
 Exiget horas consumpta dies,
 Iter ad superos gloria pandet.
 Sed tu domitor magne ferarum,
 Orbisque simul pacator ades. 1990
 Nunc quoque nostras respice terras:
 Et si qua novo bellua vultu
 Quatiet populos terrore gravi,
 Tu fulminibus frange trifulcis.
 Fortius ipso genitore tuo 1995
 Fulmina mittes.

1983. *Nunquam*] Sup. v. 1835, & 1969. *Farnabius*.

1989. *Tu domitor*] Hercules. *Idem*.

1992. *Bellua*] Monstrum, tyrannus. *Idem*.

1994. *Tu fulminibus*] Supra γ. 6. *Idem*. *Trifulcis*] Trifulcum dicitur fulmen, propter ignes trium superiorum siderum ad terram deciduos, quorum summus ex nimio Saturni humore in-

fuscat, *Ζηλῆς*: imus ex ardore Martis cremat dissipatque, *Ψολός*; medius è clara Iovis subtilitate penetrat etiam illævis operimentis *καὶ ἀβύττης*. Iovi rursus tres datae sunt manubiae, Minores, quæ moneant; Majores quæ XII. deorum concilio mista discutiant; Maxima, quas Iupiter eorundem nutu jaculatus, accendit, disperdit, imis summa commutat, *Idem*.

L. AN-